

A Kúria a dr. Ilosvai Gábor ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Révész Tibor ügyvéd által képviselt alperes ellen munkaviszony megszüntetése jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 27.M.5372/2008. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 51.Mf.633.160/2011/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fővárosi Bíróság 51.Mf.633.160/2011/6. számú ítéletét hatályában fenntartja. Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 20.000 (húszezer) forint és 5.400 (ötezer-négyszáz) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperesnél 2005. szeptember 1-jétől határozatlan időtartamú közalkalmazotti jogviszonyban állt, melyet az alperes 2008. október 31-én határozott idő eltelte jogcímmel jogellenesen szüntetett meg. Kérte továbbá a jogellenes jogviszony megszüntetés jogkövetkezményeinek alkalmazását. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 27.M.5372/2008/32. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította. Kötelezte az alperes javára perköltség megfizetésére. A munkaügyi bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 2004. október 1-jétől 2005. június 30-áig állt az alperesnél iskola-védőnő munkakörben közalkalmazotti jogviszonyban. A felperes felett a szakmai felügyeletet az ÁNTSZ vezető munkatársa gyakorolta, a napi munkaidő beosztását nem az alperes határozta meg, azt az iskolaorvossal és az iskola vezetőjével kellett egyeztetnie. A munkavégzéshez szükséges helyiséget és az eszközök többségét az iskolák, más felszereléseket az alperes biztosította. A felperes közalkalmazotti jogviszonya 2005. június 30-án a határozott idő lejártá miatt megszűnt, majd a felperes kezdeményezésére 2005. szeptember 1-jétől 30 napra szóló megbízási szerződésekkel foglalkoztatták iskola-védőnői feladat ellátására napi 8 órában. A felperes munkavégzésének tartalmában jelentős változás nem történt, a jelenléti ív helyett teljesítésigazolást kellett készítenie, melyet az iskolaorvossal egyeztetett. 2008. februárjától ilyen teljesítésigazolást már nem kellett vezetnie. A Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetvárosi Önkormányzata költségvetési rendeletével az alperes közalkalmazotti létszámát 81 főről 62 főre, a védőnői szolgálat közalkalmazotti státuszainak számát 36-ról 27-re csökkentette. A felperes 2008. október 15-én írásban kérte az alperestől közalkalmazotti jogviszony létesítését, melyre az önkormányzat hozzájárulása hiányában nem kerülhetett sor. A felperes utolsó megbízási

szerződése 2008. október 31-én lejárt.

A munkaügyi bíróság által levont jogkövetkeztetés szerint az egészségügyi tevékenység végzésének egyes kérdéseiről szóló 2003. évi LXXXIV. törvény 7. § (2) bekezdés a) pontja szerint az egészségügyi dolgozók szabadfoglalkozású tevékenység keretében a b) pont szerint közalkalmazotti jogviszonyban is jogosultak a tevékenység végzésére, a 8. § (1) bekezdés szerint pedig a szakmai kompetenciába tartozó egészségügyi tevékenység ellátására megbízási szerződés is köthető. Ezért a felperes magánszemélyként is elláthatta az iskola-védőnői tevékenységét. A felek között nem volt vita a jogviszony jellegéről az első megbízási szerződés aláírásakor. A felperes foglalkoztatásának tartalmi elemei 2005. szeptember 1-jétől nem változtak jelentősen, de a felperes olyan tevékenységet látott el, amelyhez jellemzően napi utasítás adására nem volt szükség, e körülmény az adott megállapodás polgári jogi jellegét erősíti. Az adott feladat ellátására a törvény nem ír elő szerződési típuskénszert, ezért a felek szerződés kori akaratát is vizsgálni kellett. Miután a felperes kezdeményezte a további foglalkoztatását, az első megbízási szerződés kori a jogviszony jellegét nem kifogásolta, annak fennállta alatt pedig lehetősége lett volna más kerületben közalkalmazotti jogviszonyt létesíteni iskola-védőnőként. Ennek ellenére változatlanul a megbízási szerződést választotta, az alperesnek pedig a fenntartó döntésére tekintettel a szerződéskötési szándéka nem irányulhatott közalkalmazotti jogviszony létesítésére. Mindezek miatt a munkaügyi bíróság álláspontja szerint a felperes akarata megbízási szerződés létesítésére irányult. A felek között az alá-fölérendeltségi viszony már a közalkalmazotti jogviszonyban sem volt jellemző, a tevékenység kifejtésének jellemzői pedig a megbízási jogviszonyban sem változtak lényegesen. A munkavégzésről történő elszámolást az ÁNTSZ írta elő, amely a működési engedélyhez volt szükséges, a személyes munkavégzési kötelezettség pedig a 2003. évi LXXXIV. törvény 8. § (5) bekezdésén alapul. A munkaügyi bíróság a felek szerződéskötési akarata és a felperes által ellátott tevékenység minősítő jegyei alapján azt állapította meg, hogy a felek az iskola-védőnői tevékenység ellátására jogszerűen kötöttek megbízási szerződést, ezért a felperes keresete megalapozatlan. A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Bíróság 51.Mf.633.160/2011/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helyes indokainál fogva a Pp. 253. § (2) bekezdés, 254. § (3) bekezdés alapján helyben hagyta kötelezve az alperes javára perköltség megfizetésére. A másodfokú bíróság kiemelte, hogy nem a tevékenység végzőjét illeti meg a jogviszony megválasztásának joga, hanem miután a jogviszony létrehozására irányuló megállapodás kétoldalú és egybehangzó akaratnyilatkozatot feltételez, a jogviszony típusáról is közös akaratlan lehetett dönteni. Az alperesnek nem volt szándéka közalkalmazotti jogviszonyt létesíteni, a közalkalmazotti jogviszony megszűnését követően újabb jogviszonyok létesítését a tanúvallomások alapján a felperes szorgalmazta. A

felperes foglalkoztatása során - függetlenül attól, hogy közalkalmazotti vagy polgári jogi jogviszonyban került arra sor, a polgári jogi jellemzők domináltak (mellérendeltség, a hierarchia hiánya, az utasításadás és alperesi ellenőrzés hiánya, a munkavégzésre előírányzott idő szabad beosztása, a munkaeszközök, erőforrások más által történő biztosítása), és a felek szabadon létesíthettek egymással akár közalkalmazotti, akár megbízási jogviszonyt, ezért 2005. szeptemberétől megbízási jogviszony keretében is sor kerülhetett a felperes további foglalkoztatására. Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX.3.) NM rendelet 6. § (2) bekezdéséből nem következik, hogy az iskola-védőnői ellátást csak közalkalmazotti, vagy munkaviszonyban lehetne folytatni. Azzal, hogy a jogszabály bizonyos munkaviszonyra jellemző fogalmakat használ (pl. munkaidő), nem a jogviszony jellegét határozza meg, hanem a tevékenységgel eltöltött idő mennyiségét rögzíti. Az NM rendelet nem utal arra, hogy a szabályozásra az Mt. 13. §-ában, illetve a Kjt. 2. §, 3. §, és 85. §-ában rögzített felhatalmazás alapján került sor, ennek megfelelően a rendelet nemcsak ezen foglalkoztatási jogviszonyok vonatkozásában alkalmazandó. Az, hogy a felperes helyett nem vehetett igénybe, a feladat természetéből adódik, mivel az csak személyesen volt ellátható. Amennyiben a tevékenység jellege megengedi, a felek a szerződési szabadság alkotmányos joga alapján élhettek azzal, hogy a szerződés típusát közös akarattal megválasszák. A felek döntését utóbb a bíróság sem változtathatja meg. A felperes felülvizsgálati kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésével az elsőfokú ítélet megváltoztatására, a keresete szerinti új határozat meghozatalára irányult. Hivatkozása szerint a jogerős ítélet az Mt. 75/A. §-ába és az Mt. 102. §-ába ütközik. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perbeli tényállást döntősen helyesen állapította meg és azt is, hogy a felperes mind a közalkalmazotti jogviszonyban, mind a megbízási szerződések hatálya alatt tartalmilag egyező tevékenységet látott el. Iratellenes azonban az a megállapítás, hogy a megbízások tartama alatt más kerületben lehetősége lett volna közalkalmazotti jogviszonyt létesíteni. Álláspontja szerint az, hogy a 26/1997. (IX.3.) NM rendelet 3. számú melléklete szerint a védőnő a feladatait önállóan elláthatja, nem jelenti azt, hogy kontroll nélkül végezhet munkát. A rendelet szabályai nem jogosítják fel az alperest arra, hogy ezen feladatot ne közalkalmazottal láttassa el. A további szerződések megkötését a felperes által ellátott helyettesítésre tekintettel az alperes szorgalmazta. Az önkormányzati rendeletben előírt csökkentett létszám csak helyettesítéssel volt biztosítható, tehát a felperes munkájára az alperesnek szüksége volt. Miután nem a munkáltatói jogkörgyakorló jelenlétében került sor a megbízási szerződések aláírására, így nem volt lehetősége arra, hogy annak tartalmát kifogásolja. Az utólagos aláírásra tekintettel nem kapott volna díjazást. Nem elfogadható, hogy a felperessel kizárólag havi szerződéseket kötöttek. A

felperes közalkalmazottat helyettesített, így az ÁNTSZ felé a státusz közalkalmazotti volt, míg az alperes a felperesnek a közalkalmazottnál kevesebb díjazást adott a megbízási szerződések alapján. Ennek megfelelően az alperes nem is volt érdekelt abban, hogy a felperest közalkalmazottként foglalkoztassa. Ennek azonban nem lett volna akadálya, mert a 233/2000. (XII.23.) Korm. rendelet alapján mentesül a pályáztatási eljárás alól. A perben a feleknek nem volt közös akarata megbízási jogviszony létesítésére, ezért nem is élhettek jogszerűen a szerződési szabadság alkotmányos jogával, de a választás lehetőségét az alperes nem is biztosította a felperes számára. A felperes által ellátott tevékenység tartalma szerint is közalkalmazotti jogviszonyban ellátottnak minősül figyelemmel arra is, hogy a felperes a tevékenységét személyesen volt köteles ellátni. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására, a felperes felülvizsgálati költségben történő marasztalására irányult. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az eljáró bíróságok a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően a bizonyítékokat egyenként és egybevetés útján a logika szabályainak megfelelően értékelve állapították meg a tényállást. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott okszerűtlen vagy nem indokolt mérlegelés nem volt megállapítható. Az eljáró bíróságok a felperes személyes nyilatkozatát és B.P.V. tanúvallomását (jegyzőkönyv) helytállóan értékelték és állapították meg, hogy a közalkalmazotti jogviszony megszűnését követően a felperes szorgalmazta a továbbfoglalkoztatását, és nem kifogásolta a megbízási szerződést (jegyzőkönyv B.P.V. tanúvallomása, jegyzőkönyv B.P. nyilatkozata). A felperes jegyzőkönyvben foglalt nyilatkozata alapján azt is helyesen állapították meg, hogy a megbízási szerződések tartama alatt közalkalmazotti jogviszonyban ellátandó védőnői állást ajánlottak fel a felperes részére egy másik kerületben. A felperes által sem vitatottan a 2003. évi CXXXIV. törvény 7. § (2) bekezdés a) pontja, 8. § (1) bekezdés, 8. § (4) bekezdés alapján a törvény nem írja elő az iskola-védőnői feladatok ellátására a szerződési típuskényszert. Ezért a felek az elvégzendő feladatok jellegére tekintettel szabadon választhatták a közalkalmazotti jogviszonyban vagy megbízási szerződéssel történő foglalkoztatást. Ezért az eljáró bíróságok az Mt. 75/A. § rendelkezésére tekintettel jogszerűen tulajdonítottak jelentőséget a felek szerződéskötést megelőző tárgyalásainak, a szerződés megkötésekor, a munkavégzés során tett jognyilatkozatainak és a tényleges munkavégzés jellegének a szerződés típusának elnevezéstől független megítélése körében. Az eljáró bíróságok e körben a felek nyilatkozatait, a tanúk vallomását, az okirati bizonyítékokat helytállóan, a Pp. 206. § (1) bekezdés szerint mérlegelték, és a Pp. 221. § (1) bekezdésben foglaltaknak megfelelően indokolták meg a feltárt tényekből levont jogkövetkeztetésüket arról, hogy a felek

szereződéskötéskori akarata, az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1197. (IX.3.) NM rendeletben nevesített iskola-védőnői feladatellátás jellege, a jogviszony megvalósult tartalma alapján a felek között megbízási szerződés jött létre. Ezt a jelen esetben nem teszi jogellenessé a felperes személyes feladatellátási kötelezettsége sem, mivel az a 2003. évi LXXXIV. törvény 8. § (5) bekezdésén alapul, és az ellátott tevékenység jellegéhez kapcsolódó követelmény.

A fenntartóra irányadó költségvetési rendeletekből, az alperesi törvényes képviselő nyilatkozatából és a tanúk vallomásából megállapíthatóan az alperes akarata nem irányult közalkalmazotti jogviszony létesítésére, annak akadályát nem a pályázathoz kötöttség, hanem a szabad közalkalmazotti státusz hiánya volt. Az eljáró bíróságok a kialakult bírói gyakorlatnak megfelelően foglaltak állást arról, hogy a korábban fennállt munkajogviszony nem zárja ki, hogy utóbb a munkavállaló tevékenységét polgári jogi megállapodás alapján végezze, ha az - a természete folytán - polgári jogviszony keretében is ellátható (BH.2008.167.). Az a körülmény, hogy a volt munkavállaló korábban munkaviszony (közalkalmazotti jogviszony) keretében végezte az adott munkát, nem alapozza meg e jogviszonynak a megállapodástól eltérő minősítését (BH.2003.213.). A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta. Kötelezte a peresztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére. A munkavállalói költségkedvezményben részesülő felperes helyett a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2012. október 17.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró
A kiadmány hitelével: Nné tisztviselő